PROVEDBENA ODLUKA KOMISIJE (EU) 2025/7

od 7. siječnja 2025.

o osnivanju ERIC-a za Cherenkov Telescope Array Observatory(CTAO ERIC)

(priopćeno pod brojem dokumenta C(2025) 9)

(Vjerodostojan je samo tekst na češkom, engleskom, francuskom, njemačkom, poljskom, slovenskom, španjolskom i talijanskom jeziku)

(Tekst značajan za EGP)

EUROPSKA KOMISIJA,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije,

uzimajući u obzir Uredbu Vijeća (EZ) br. 723/2009 od 25. lipnja 2009. o pravnom okviru Zajednice za Konzorcij europskih istraživačkih infrastruktura (ERIC) ([1]), a posebno njezin članak 6. stavak 1. točku (a),

budući da:

(1) Austrija, Češka, Francuska, Italija, Njemačka, Poljska, Slovenija, Španjolska i Europska organizacija za astronomska istraživanja u južnoj hemisferi podnijele su Komisiji zahtjev u skladu s člankom 5. stavkom 1. Uredbe (EZ) br. 723/2009 za osnivanje opservatorija za Čerenkovljevo zračenje Cherenkov Telescope Array Observatory (CTAO) („zahtjev”). Švicarska je obznanila svoju odluku da u početku sudjeluje u CTAO ERIC-u kao promatrač.

(2) Podnositelji zahtjeva složili su se da će Italija biti država članica domaćin CTAO ERIC-a.

(3) Uredba (EZ) br. 723/2009 uključena je u Sporazum o Europskom gospodarskom prostoru (EGP) Odlukom Zajedničkog odbora EGP-a br. 72/2015 ([2]).

(4) Komisija je u skladu s člankom 5. stavkom 2. Uredbe (EZ) br. 723/2009 ocijenila zahtjev i zaključila da ispunjava uvjete utvrđene u toj uredbi. Tijekom procjene Komisija je pribavila mišljenje neovisnih stručnjaka u području učinaka gama-astronomije, astrofizike, fizike čestica, fizike plazme i temeljne fizike.

(5) Mjere predviđene u ovoj Odluci u skladu su s mišljenjem odbora osnovanog člankom 20. Uredbe (EZ) br. 723/2009,

DONIJELA JE OVU ODLUKU:

Članak 1.

1. Osniva se ERIC za Cherenkov Telescope Array Observatory (CTAO ERIC).

2. Temeljni elementi Statuta CTAO ERIC-a iz članka 6. stavka 3. Uredbe (EZ) br. 723/2009 navedeni su u Prilogu.

([1]) SL L 206, 8.8.2009., str. 1., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2009/723/oj.
([2]) Odluka Zajedničkog odbora EGP-a br. 72/2015 od 20. ožujka 2015. o izmjeni Protokola 31. uz Sporazum o EGP-u, o suradnji u posebnim područjima izvan četiriju sloboda [2016/755] (SL L 129, 19.5.2016., str. 85., ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2016/755/oj).

Članak 2.

Ova je Odluka upućena Češkoj Republici, Saveznoj Republici Njemačkoj, Kraljevini Španjolskoj, Francuskoj Republici, Talijanskoj Republici, Republici Austriji, Republici Poljskoj, Republici Sloveniji, Švicarskoj Konfederaciji i Europskoj organizaciji za astronomska istraživanja u južnoj hemisferi.

Sastavljeno u Bruxellesu 7. siječnja 2025.

Za Komisiju
Ekaterina ZAHARIEVA
Članica Komisije

PRILOG

TEMELJNI ELEMENTI STATUTA CTAO ERIC-a

1. **Naziv i sjedište**

(Članak 1. Statuta CTAO ERIC-a)

1. Osniva se europska istraživačka infrastruktura pod nazivom Cherenkov Telescope Array Observatory (CTAO).

2. CTAO ima pravni oblik konzorcija europskih istraživačkih infrastruktura (ERIC), osniva se u skladu s odredbama Uredbe (EZ) br. 723/2009 i nosi naziv ERIC za Cherenkov Telescope Array Observatory (CTAO ERIC).

3. CTAO ERIC ima svoje statutarno sjedište i središnji ured u Bologni u Italiji.

2. **Zadaće i aktivnosti**

(Članak 2. Statuta CTAO ERIC-a)

1. Zadaća je CTAO ERIC-a izgradnja opservatorija za zemaljsku gama-astronomiju kako je opisano u „Znanstveno-tehničkom opisu CTAO-a" (alfa konfiguracija) te daljnji rad, nadogradnja i stavljanje izvan pogona tog opservatorija. Troškovi gradnje specificirani su u troškovniku CTAO-a.

2. CTAO ERIC među ostalima obavlja sljedeće aktivnosti:

   (a) pridonosi vrhunskim istraživanjima, tehnološkom razvoju, inovacijama i odgovara na društvene izazove, čime se stvara dodana vrijednost u razvoju europskog istraživačkog prostora (ERA) i šire;

   (b) osigurava potpunu iskorištenost CTAO-a i njegova sklopa instrumenata u znanstvene svrhe;

   (c) daje pristup korisnicima u skladu s politikom pristupa navedenom u članku 3.;

   (d) pomaže u širenju rezultata znanstvenih istraživanja;

   (e) optimalno koristi resurse, znanje i iskustvo; i

   (f) poduzima sve druge potrebne mjere povezane sa stavcima od (a) do (e).

3. CTAO ERIC svoju glavnu zadaću obavlja na nekomercijalnoj osnovi. Međutim, on može obavljati ograničene gospodarske aktivnosti pod uvjetom da su blisko povezane s njegovom glavnom zadaćom i ne ugrožavaju njezino ispunjavanje. CTAO ERIC odvojeno evidentira troškove i prihode od svojih gospodarskih aktivnosti i za njih naplaćuje tržišne cijene ili, ako ih nije moguće utvrditi, cijene koje pokrivaju ukupne troškove plus razumnu maržu.

3. **Politika pristupa za korisnike CTAO-a**

(Članak 3. Statuta CTAO ERIC-a)

1. CTAO ERIC će europskim i međunarodnim istraživačima (korisnicima) omogućiti učinkovit pristup na temelju znanstvenih zasluga, tehničke izvedivosti i/ili drugih odgovarajućih kriterija relevantnih za njegov cilj. Ograničeno vrijeme promatranja stavlja se na raspolaganje za znanstveno utemeljene prijedloge istraživača koji ne pripadaju članu, strateškom partneru, trećoj osobi ili promatraču, dalje u tekstu „drugi korisnici", pod posebnim uvjetima pristupa koje odredi Vijeće.

2. Pristup CTAO-u može biti u obliku pristupa vremenu promatranja CTAO-a ili u obliku pristupa arhivskim podatkovnim proizvodima CTAO-a (članak 33.). Pojedinosti o pristupu utvrđuju se u politici pristupa koju donosi Vijeće (članak 25. stavak 13. točka (j)), kojom se definiraju različite vrste prijedloga i pruža odgovarajuća razina mogućnosti za velike naslijeđene programe (ključni znanstveni projekti).

3. Glavni direktor odgovoran je za raspodjelu vremena organiziranjem i upravljanjem postupkom stručnog ocjenjivanja tijekom kojeg se ocjenjuju znanstvena izvrsnost i izvedivost prijedloga. Postupci i kriteriji vrednovanja objavljuju se na internetskim stranicama CTAO ERIC-a. Glavni direktor svake godine izvješćuje Vijeće o raspodjeli vremena.

4. Korisničko vrijeme označava vrijeme promatranja preostalo nakon što se uzme u obzir zajamčeno vrijeme promatranja koje proizlazi iz ugovornih obveza CTAO ERIC-a. Korisničko vrijeme bit će podijeljeno na otvoreno vrijeme za standardne prijedloge i vrijeme za ključne znanstvene projekte za velike naslijeđene programe, vrijeme promatranja za druge korisnike iz međunarodne zajednice i diskrecijsko vrijeme za glavnog direktora. Definicije su navedene u znanstveno-tehničkom opisu CTAO-a.

5. Ostali korisnici doprinose operativnim troškovima povezanima s njihovim korištenjem CTAO-a, kako je definirano u politici pristupa i odgovarajućim sporazumima o partnerstvu.

6. Odredba članka 3. stavka 5. Statuta ne primjenjuje se na raspodjelu vremena o kojoj CTAO ERIC odlučuje na temelju posebnih sporazuma (npr. sporazumi o smještaju).

4. **Znanstvena evaluacija**

(Članak 4. Statuta CTAO ERIC-a)

Znanstvene i tehničke aktivnosti CTAO ERIC-a svake godine ocjenjuje Znanstveni i tehnički savjetodavni odbor (članak 28.). Pojedinosti se definiraju u politici znanstvene evaluacije koju donosi Vijeće (članak 25. stavak 13. točka (k)).

5. **Diseminacija rezultata istraživanja**

(Članak 5. Statuta CTAO ERIC-a)

1. CTAO ERIC olakšava istraživanje i u pravilu potiče otvoreni pristup istraživačkim podacima. Neovisno o tom načelu CTAO ERIC promiče visokokvalitetno istraživanje i podržava kulturu „najbolje prakse” kroz aktivnosti osposobljavanja.

2. CTAO ERIC od korisnika traži da objavljuju rezultate svojih istraživanja i osiguraju im pristup putem CTAO ERIC-a.

3. CTAO ERIC donosi vlastitu politiku diseminacije (članak 25. stavak 13. točka (l)). Politika diseminacije uključuje opis pojedinih ciljnih skupina, a CTAO ERIC koristi više kanala da do njih dopre, npr. internetske portale, biltene, radionice, sudjelovanje na konferencijama i članke u časopisima i dnevnim novinama.

6. **Prava intelektualnog vlasništva**

(Članak 6. Statuta CTAO ERIC-a)

1. Pojam „intelektualno vlasništvo” tumači se u skladu s člankom 2. Konvencije o osnivanju Svjetske organizacije za intelektualno vlasništvo, koja je potpisana 14. srpnja 1967.

2. CTAO ERIC donosi vlastitu politiku prava intelektualnog vlasništva (članak 25. stavak 13. točka (m)).

3. CTAO ERIC je vlasnik cjelokupnog intelektualnog vlasništva koje proizlazi iz njegovih aktivnosti u skladu s ovim Statutom, uključujući, ali ne samo, intelektualno vlasništvo koje je proizvelo osoblje CTAO ERIC-a, osim ako je obuhvaćeno zasebnim ugovornim sporazumima ili ako je u obveznom zakonodavstvu ili ovom Statutu navedeno drukčije.

4. Postojeće intelektualno vlasništvo članova ili subjekata koji ih zastupaju ostaje njihovo vlasništvo. Prema potrebi će se CTAO ERIC-u dodijeliti odgovarajuće licence na temelju posebnih sporazuma.

7. **Zapošljavanje**

(Članak 7. Statuta CTAO ERIC-a)

1. CTAO ERIC je poslodavac koji primjenjuje politiku jednakih mogućnosti. Na ugovore o radu CTAO ERIC-a primjenjuju se zakoni zemlje ili područja zaposlenja osoblja.

2. Podložno zahtjevima nacionalnog zakonodavstva svaki član u okviru svoje nadležnosti nastoji olakšati kretanje i boravak državljana zemalja članova, promatrača i strateških partnera koji su uključeni u zadatke CTAO ERIC-a i njihovih članova obitelji.

3. Postupci odabira za radna mjesta u CTAO ERIC-u moraju biti transparentni, nediskriminirajući i u skladu s načelima jednakih mogućnosti. Pronalaženje i zapošljavanje osoblja ne smiju biti diskriminirajući.

4. CTAO ERIC potiče imenovanje institucionaliziranog predstavnika zaposlenika.

8. **Nabava**

(Članak 8. Statuta CTAO ERIC-a)

1. CTAO ERIC odnosi se prema natjecateljima i ponuditeljima jednako i bez diskriminacije, bez obzira na to imaju li sjedište u Europskoj uniji. Detaljna pravila o postupcima i kriterijima nabave utvrđuju se u politici nabave koju donosi Vijeće (članak 25. stavak 12. točka i. Statuta). U politici nabave moraju se poštovati načela transparentnosti, tržišnog natjecanja, proporcionalnosti, uzajamnog priznavanja, jednakog postupanja, nediskriminacije i održivosti.

2. Nabava koju provode članovi, promatrači, strateški partneri i treće strane za potrebe aktivnosti CTAO ERIC-a provodi se uzimajući u obzir potrebe CTAO ERIC-a, tehničke uvjete i specifikacije koje izdaju nadležna tijela.

3. U skladu s politikom nabave njezine se odredbe ne primjenjuju na nabave koje CTAO ERIC provodi korištenjem sredstava koja se usmjeravaju preko CTAO ERIC-a u skladu s člankom 21. stavkom 4. Statuta. U tim se slučajevima umjesto politike nabave primjenjuju osnovna načela za doprinose u naravi CTAO ERIC-u i okvir doprinosa u naravi (Prilog B).

9. **Trajanje**

(Članak 9. Statuta CTAO ERIC-a)

CTAO ERIC osniva se na neodređeno vrijeme.

10. **Likvidacija**

(Članak 10. Statuta CTAO ERIC-a)

1. O likvidaciji CTAO ERIC-a odlučuje Vijeće u skladu s člankom 25. stavkom 13. točkom (h) Statuta.

2. CTAO ERIC obavješćuje Komisiju o odluci o svojoj likvidaciji bez nepotrebne odgode, a u svakom slučaju u roku od deset dana od donošenja te odluke.

3. CTAO ERIC obavješćuje Komisiju o završetku postupka likvidacije bez nepotrebne odgode, a u svakom slučaju u roku od deset dana od završetka tog postupka.

4. CTAO ERIC prestaje postojati na dan kad Komisija objavi odgovarajuću obavijest u *Službenom listu Europske unije*.

11. **Raspuštanje CTAO ERIC-a ili ukidanje njegovih poreznih povlastica**

(Članak 11. Statuta CTAO ERIC-a)

1. Nakon raspuštanja CTAO ERIC-a ili ukidanja njegovih poreznih povlastica i olakšica članovi ne dobivaju ništa više od svojih plaćenih novčanih doprinosa i stvarne vrijednosti svojih doprinosa u naravi.

2. Nakon raspuštanja CTAO ERIC-a ili ukidanja njegovih poreznih povlastica i olakšica imovina CTAO ERIC-a koja premašuje uplaćene novčane doprinose i stvarnu vrijednost doprinosa u naravi prenosi se na drugi javni pravni subjekt ili drugo porezno povlašteno društvo ili na drugi pravni subjekt koji ima ciljeve promicanja znanosti i istraživanja slične onima CTAO ERIC-a.

12. **Sustav odgovornosti i osiguranje**

(Članak 12. Statuta CTAO ERIC-a)

1. CTAO ERIC odgovoran je za svoje dugove.

2. Članovi nisu solidarno odgovorni za dugove CTAO ERIC-a. Financijska odgovornost članova za dugove CTAO ERIC-a ograničena je na njihov godišnji doprinos.

3. CTAO ERIC sklapa odgovarajuće osiguranje za pokriće specifičnih rizika povezanih s izgradnjom i radom CTAO-a.